

Gezamenlijk rapport over de ontwikkeling van de elektriciteits- en aardgasmarkten in België

Jaar 2015

1. Prijzen

1.1 Groothandelsmarkt elektriciteit

De gemiddelde elektriciteitsprijs op de Belgische korte termijnmarkt Belpex (*day-ahead*) bedroeg in 2015 44,7 EUR/MWh, een stijging van 3,9 EUR/MWh (+9,5%) ten opzichte van 2014.

In de periode 2007-2012 was er een relatief goede prijsconvergentie (*year-ahead*) in *Central West Europe (CWE)*¹, terwijl die in 2013 verminderde. Op de lange termijnmarkt zette deze trend zich verder in de periode 2014-2015. Ook in 2015 kende Duitsland met 30,9 EUR/MWh de laagste prijs in *CWE*; het is ook veruit de laagste prijs in Duitsland voor de beschouwde periode.

België kende in 2015 met 43,4 EUR/MWh de hoogste lange termijnprijs; het verschil tussen Duitsland en België is 12,5 EUR/MWh. Toch blijven de prijzen in *CWE* nog steeds gevoelig lager dan in 2007 en 2008, waarbij de dalende trend sinds 2010 enkel in België minder uitgesproken is. De onzekerheid omtrent de beschikbaarheden van nucleaire productie-eenheden is hiervan de oorzaak.

1.2 Groothandelsmarkt aardgas

Zowel de *day ahead* als de *year ahead* prijs noteerden in 2015 gemiddeld nagenoeg gelijk aan 20 EUR/MWh. Dat is voor de beide producten een forse daling ten opzichte van 2013, toen ze gemiddeld boven 26 EUR /MWh noteerden.

Opvallend is dat de korte- en de lange termijnprijs een gelijke evolutie hebben gekend. Beide prijzen kenden een forse daling tot gemiddeld 16 EUR/MWh in december 2015. De seizoensgebonden evolutie van de korte termijnprijs voor gas, met lagere prijzen in de zomer, zagen we niet in 2015.

---

¹ *Central West Europe (CWE)*: de regio van Centraal West Europa dat België, Frankrijk, Nederland, Duitsland en het Groothertogdom Luxemburg groepeeret.

1.3 Retailmarkt elektriciteit en aardgas

Tussen december 2014 en december 2015 is de elektriciteitsprijs (enkel energiecomponent) voor huishoudelijke afnemers in België met ongeveer 11% gedaald. Voor KMO's daalde de prijs met ongeveer 10%. De aardgasprijzen daalden met ongeveer 14% voor huishoudelijke afnemers en 13% voor KMO's. De evolutie van de Belgische energieprijzen voor eindafnemers - zowel elektriciteit als aardgas - hangt nauw samen met de evolutie van de prijzen op de groothandelsmarkten.

Sinds de introductie van het vangnetmechanisme² en het werken met indexeringsparameters die een rechtstreekse link hebben met de prijzen op de groothandelsmarkten, is de beschikbaarheid van relevante prijsinformatie in belangrijke mate toegenomen. Dit zorgt voor meer transparantie binnen de energiemarkt, transparantie die op haar beurt leidt tot een betere vergelijkbaarheid van het productaanbod.

De analyse van de energiecomponent en de permanente vergelijking van de prijzen tussen België en de buurlanden toont aan dat de Belgische energieprijzen zich naar het gemiddelde van de ons omringende landen bewegen. Eind december 2015 lag de aardgasprijs voor huishoudelijke afnemers zelfs 3% lager dan het gemiddelde van de buurlanden. Daarbij is het belangrijk te vermelden dat de energiefactuur is opgebouwd uit verschillende componenten en dat het vangnetmechanisme zich enkel richt op de zuivere energiecomponent.

Rekening houdend met alle componenten van de elektriciteitsfactuur betaalde een Belgische huishoudelijke afnemer eind 2015 gemiddeld 233 EUR/MWh voor elektriciteit. Dit betekent een stijging met 17% ten opzichte van eind 2014 (2014: 199,7 EUR/MWh). De vastgestelde daling, in 2015, van de prijzen op de groothandelsmarkt (= energiecomponent) wordt in de totaalprijs overtroffen door een stijging in de kosten voor hernieuwbare energie, een stijging van een aantal heffingen en bijdragen, alsook een aanpassing van het BTW-percentage van 6% naar 21%. Een KMO betaalde eind 2015 gemiddeld 192,1 EUR/MWh (zonder BTW). De

---

² Het vangnetmechanisme loopt tot en met 31 december 2017.

elektriciteitsfactuur steeg in 2015 voor hen met 2% (2014: 188,7 EUR/MWh), vooral omdat de impact van de aanpassing van het BTW-percentage hier niet van toepassing is.

Voor aardgas bedroeg de gemiddelde totaalprijs 57,5 EUR/MWh voor een huishoudelijke afnemer, terwijl een KMO een gemiddelde prijs van EUR 44,8/MWh betaalde. Dit betekent ten opzichte van eind 2014 voor beide categorieën van afnemers een daling met 8% (2014 respectievelijk: 62,6 EUR/MWh en 48,5 EUR/MWh). Deze evolutie hangt nauw samen met de vastgestelde daling in de groothandelsprijzen.

2. Leverancierswissels en marktaandelen

Het aantal elektriciteits- en aardgasklanten dat in 2015 van energieleverancier veranderde³, lag in alle gewesten beduidend hoger dan in 2014.

In Vlaanderen vond de marktdynamiek opnieuw aansluiting bij de recordniveaus van 2012 en 2013. De motor bij uitstek achter deze verhoogde dynamiek waren de professionele klanten. Hun activiteit nam in 2015 explosief toe en bereikte een ongeziene hoogte. Ook de Waalse markt toonde zich bijzonder actief met een record activiteitsgraad inzake het wisselen van elektriciteitsleverancier en eenzelfde aandeel klanten als in Vlaanderen dat overstapte naar een nieuwe aardgasleverancier. In Brussel bereikte de switchgraad zowel op de elektriciteits- als aardgasmarkt een recordhoogte.

Het aantal leverancierswissels in heel België lag in 2015 dus opmerkelijk hoog. Hoewel er nog geen data beschikbaar zijn voor de rest van Europa, kunnen we met grote waarschijnlijkheid

---

³ Een 'leverancierswissel' of 'switch' definiëren we als elke bewuste keuze van een elektriciteits- of aardgasklant om over te stappen naar een andere energieleverancier. De wisselactiviteit wordt opgevolgd door de regulatoren op niveau van het toegangspunt. Nieuwe toegangspunten (als gevolg van een nieuwe aansluiting), bewegingen van klanten die bij de distributienetbeheerder terecht komen in het kader van de sociale openbare dienstverplichtingen, bewegingen van klanten die van contract veranderen bij de huidige leverancier en verhuisbewegingen die op niveau van het toegangspunt geen leverancierswissel te weeg brengen worden hierbij *niet* meegeteld.

stellen dat onze energiemarkt zich opnieuw⁴ in de top van Europa handhaaft wat klantendynamiek betreft.

	2014	2015
Brussel – elektriciteit	9,6 %	10,9%
Vlaanderen – elektriciteit	11,9 %	15,4%
Wallonië – elektriciteit	12,7 %	14,5%
Brussel – aardgas	10,5 %	11,7%
Vlaanderen – aardgas	13,9 %	17,7%
Wallonië – aardgas	15,9 %	17,7%

Tabel 1 Relatief aantal toegangspunten dat van energieleverancier wisselde in 2014 en 2015

In lijn met de hoge activiteitsgraad zijn de marktaandelen van de energieleveranciers in 2015 grondig geëvolueerd. De evoluties in de marktaandelen bevestigen dat de concurrentie in de energiemarkt zich niet meer eenduidig afspeelt tussen de historische spelers en de nieuwkomers, maar ook tussen de nieuwkomers onderling.

Op het vlak van de concentratie-indexen werd ook in 2015 vooruitgang geboekt. De algemeen gunstige evolutie van de HHI-indexen⁵ wijst opnieuw op een verbetering van de concurrentie in de elektriciteits- en aardgasmarkten in België.

In Vlaanderen daalde de concentratiegraad versneld in vergelijking met 2014, maar de evolutie was wel minder spectaculair dan in de jaren 2012 en 2013. In Brussel, waar de concentratiegraad weliswaar nog altijd beduidend hoger ligt dan in de andere gewesten⁶, nam de HHI net als in 2014 sterk af. In Wallonië kende de elektriciteitsmarkt op het vlak van concentratie in 2015 een gelijkaardige verbetering als het jaar voordien. De HHI van de

⁴ Uit het 'Annual Report on the Results of Monitoring the Internal Electricity and Natural Gas Markets in 2014' (30-11-2014) van ACER en CEER blijkt dat de switchgraad van huishoudelijke klanten in België in 2014 de 5de hoogste in de EU bedroeg voor elektriciteit en de 3de hoogste plaats innam voor aardgas. De cijfers voor het jaar 2015 worden pas dit najaar gepubliceerd.

⁵ De *Herfindahl-Hirschmann*-index of HHI-index is een vaak gebruikte maatstaf voor de concentratiegraad in een sector en zegt dus iets over de mate van concurrentie. Bij een HHI gelijk aan 10.000 is er maar één aanbieder met een marktaandeel van 100 % (monopolie). Bij een HHI die 0 benadert, zijn er heel veel kleine aanbieders.

⁶ De relatief hogere concentratiegraad kan verklaard worden door het feit dat in Brussel, in tegenstelling tot in de andere gewesten, bij de start van de liberalisering maar 1 standaardleverancier werd aangewezen.

aardgasmarkt ging er daarentegen lichtjes op achteruit, maar andere indicatoren tonen dat ook in deze markt de concurrentie levendig blijft.

Hoewel de indexen ook in 2015 nog niet op het niveau waren van een volledig concurrentiële markt⁷, benaderen bepaalde markten steeds dichterbij de streefwaarde van 2000.

	2014	2015
Brussel – elektriciteit	5.442	5.058
Vlaanderen – elektriciteit	2.597	2.487
Wallonië – elektriciteit	3.209	3.086
Brussel – aardgas	5.223	4.876
Vlaanderen – aardgas	2.297	2.201
Wallonië – aardgas	2.825	2.971

Tabel 2 Herfindahl-Hirschmann-index: concentratie van de markt in 2014 en 2015 op basis van het aantal toegangspunten

Ten slotte geeft ook het aantal actieve energieleveranciers een inzicht in de graad van concurrentie op de energiemarkt. Onderstaande tabel geeft aan dat het aantal actieve leveranciers eind 2015 in de verschillende gewesten hoger lag dan eind 2014, en dit zowel voor elektriciteit als voor aardgas. Dit had een positieve invloed op de keuzemogelijkheden van de afnemers en bevestigt de vaststelling dat, globaal gezien, de elektriciteits- en aardgasmarkten in België in 2015 verder evolueerden naar meer concurrentie.

	2014	2015
Brussel – elektriciteit	19	23
Vlaanderen – elektriciteit	31	37
Wallonië – elektriciteit	28	33
Brussel – aardgas	14	18
Vlaanderen – aardgas	28	33
Wallonië – aardgas	27	28

Tabel 3 Aantal actieve elektriciteits- en aardgasleveranciers op 31/12/2014 en 31/12/2015

⁷ In zijn recente 'Position paper on well-functioning energy retail markets' (14-10-2015) adviseert CEER om de waarde van 2.000 te gebruiken als drempelwaarde voor een competitieve energiemarkt.

3. Hernieuwbare energie

Via de jaarlijkse eindafrekening krijgt elke eindafnemer informatie over de oorsprong van de elektriciteit die door de elektriciteitsleverancier wordt geleverd: de "*fuel mix*" of brandstofmix.

Voor de elektriciteit die wordt geproduceerd op basis van hernieuwbare energiebronnen, staan de regionale regulatoren in voor de controle en goedkeuring van de *fuel mix* die elke elektriciteitsleverancier jaarlijks rapporteert. Deze controle is gebaseerd op het gebruik van garanties van oorsprong die op Europese schaal kunnen worden verhandeld. Voor elektriciteit die in België wordt geproduceerd op basis van hernieuwbare energiebronnen worden de garanties van oorsprong ook toegekend door de Belgische regulatoren.

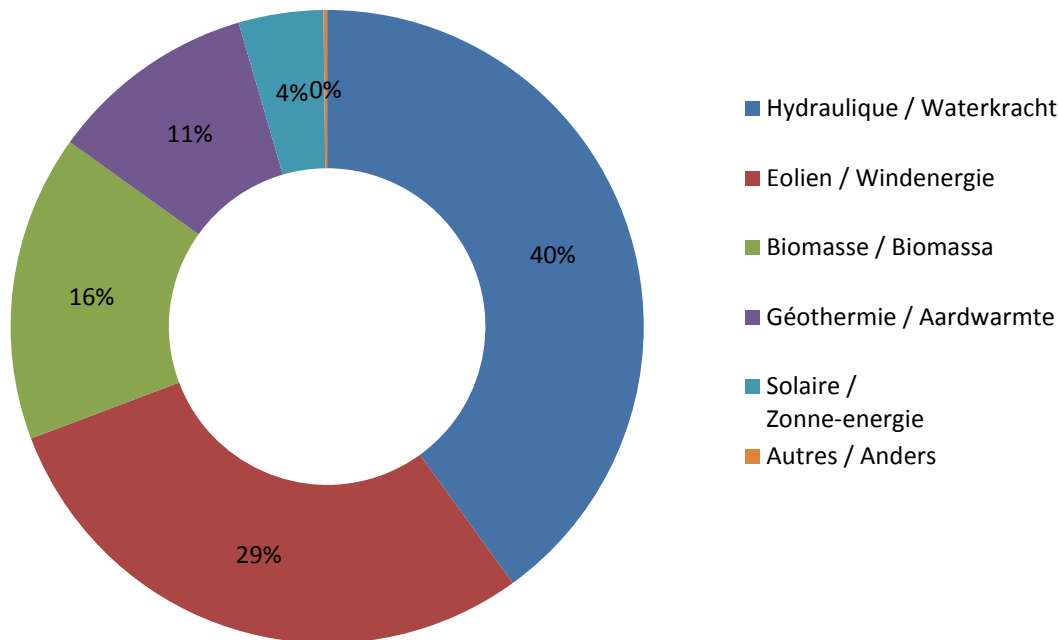
In 2015 was 28% van de elektriciteit die in België geleverd werd (43% in Brussel, 28% in Vlaanderen en 24% in Wallonië) afkomstig van hernieuwbare energiebronnen. Voor het eerste jaar op rij is die verhouding ongeveer dezelfde als het jaar ervoor, terwijl er in 2013 een duidelijke daling werd waargenomen. Deze daling was het gevolg van de afschaffing van het mechanisme voor de gedeeltelijke vrijstelling van de federale bijdrage op basis van de hernieuwbare fractie in 2012. In 2012 bedroeg het elektriciteitsvolume hernieuwbare elektriciteit ongeveer 48%.

Net zoals de voorbije jaren was de meeste hernieuwbare elektriciteit die in 2015 werd geleverd afkomstig van hydraulische installaties (ongeveer 40%). Het aandeel van de hydraulische installaties in de geleverde energie is sinds 2013 gedaald in het voordeel van de windmolens, waarvan het aandeel sinds 2013 is gestegen van 15% tot 30%.

57% van de Garanties van Oorsprong die in 2015 in België gebruikt werden, zijn afkomstig uit *CWE* (in afnemende volgorde van het volume: federaal België, Vlaanderen, Frankrijk, Wallonië, Brussel, Nederland, Duitsland en het Groothertogdom Luxemburg). In 2014 stond deze regio in voor 39% van de geleverde hernieuwbare energie.

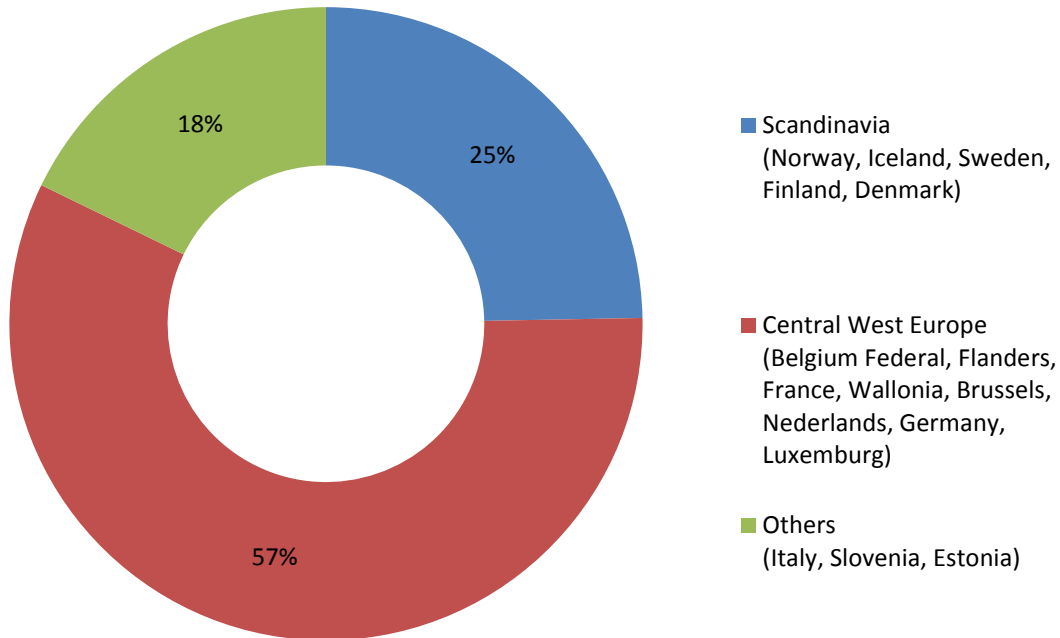
Het aandeel van de Garanties van Oorsprong uit Scandinavië (Noorwegen, IJsland, Zweden, Finland en Denemarken) daalde tot 25%. In 2013 en 2014 bedroeg het bijna 60% en in 2012 zelfs bijna 84%.

Deze evolutie is voornamelijk het gevolg van een uitzonderlijke regularisatie van de Garanties van Oorsprong toegekend aan de Belgische offshore parken en de inlevering hiervan, waardoor hun aandeel in de geleverde hernieuwbare elektriciteit van 1% in 2014 evolueert naar 20% in 2015. Hierdoor stijgt in het verbruik het aandeel van in België geproduceerde hernieuwbare elektriciteit tussen 2014 en 2015 van 25% naar 44%. Het is wel belangrijk op te merken dat slechts een gedeelte van de in België geproduceerde hernieuwbare elektriciteit verhandelbare garanties van oorsprong heeft. Geproduceerde elektriciteit die men zelf verbruikt, krijgt immers geen verhandelbare garantie van oorsprong.

Figuur 1 Aandeel in groene levering per energiebron in 2015

Figuur 2 Herkomst groene levering in 2015

4. Energieproductie – verbruik – afname

4.1 Elektriciteit

De geproduceerde elektriciteit die door het Elia-net⁸ vervoerd werd bedroeg 77,2 TWh in 2015, d.w.z. hetzelfde niveau als dat van 2014, en een van de laagste niveaus van de laatste negen jaren.

Gemiddeld was het maximaal afgenomen vermogen in de loop van de jaren 2007-2013 iets hoger dan 13.500 MW. Het jaar 2007 vertoonde met 14.033 MW het hoogste piekverbruik per kwartier. In 2014 en 2015 werd het laagste piekverbruik behaald met een maximaal vermogen van 12.736 MW in 2014 en 12.634 MW in 2015, hetzij een verschil van 1.399 MW ten opzichte van 2007.

⁸ De metingen die uitgevoerd worden door Elia zijn geen weergave van het algemene elektriciteitsverbruik. De belasting op het Elia-net geeft echter wel een goede indicatie van het elektriciteitsverbruik, vooral wat de evolutie ervan betreft.

De commerciële netto-invoer naar België bedraagt in 2015 gemiddeld 2.398 MW, hetgeen overeenkomt met een totale commerciële netto-invoer van 21,0 TWh doorheen het jaar. Dit is een absoluut record in de laatste negen jaren en een toename van maar liefst 25% ten opzichte van 2014, het vorige recordjaar.

Het verbruik in 2015 wordt verdeeld tussen de industriële afnemers die op het Elia-net⁹ zijn aangesloten en de afnames van de distributienetbeheerders, met respectievelijk 37% en 63%. Het hoogste verbruikspeil op het Elia-net werd vastgesteld op 5 februari 2015 om 18u00 en bedroeg 12.634 MW tegenover 12.736 MW in 2014.

De kerncentrales hebben 24,8 TWh geproduceerd in 2015 (45,9 TWh in 2007), het laagste niveau van de laatste negen jaren. Sinds 2012 hebben de Belgische kerncentrales herhaaldelijk problemen gekend. Ondanks deze uitzonderlijke situatie bedraagt het aandeel van de nucleaire productie nog 45,4% als gevolg van meerdere elementen zoals de totale daling van de productie in België. De gezamenlijke productie van de aardgas- en steenkoolcentrales bedraagt 21 TWh in 2015, dit is een stijging van 8,4% ten opzichte van 2014. Andere energiebronnen hebben voor 16,1% bijgedragen tot de productie van elektriciteit.

4.2 Aardgas

In 2015 is het aardgasverbruik in België opnieuw sterk gestegen. Enerzijds werd er in 2015 16% meer elektriciteit verbruikt voor verwarming dan in 2014, een zeer zacht jaar. Anderzijds zorgden de lagere gasprijzen ervoor dat er meer aardgas werd verbruikt in de industrie en voor de productie van elektriciteit. Er werd in totaal 175,8 TWh verbruikt tegenover 160,4 TWh in 2014.

Het verbruik in het segment van de industriële afnemers stijgt licht, wat zou kunnen wijzen op een beperkte opleving van de economische activiteit: 43,14 TWh in 2015, in vergelijking met 41,16 TWh in 2014 (+4,8%). Deze stijging is gelijkmatig over het volledige jaar, behalve in de

---

⁹ Dit verbruik komt overeen met de afname van de cliënten die op het Elia-net aangesloten zijn alsook hun lokale productie.

zomermaanden. Het absolute aandeel van de industrie in 2015 bedroeg 24,5% van het totale aardgasverbruik tegenover 25,7% in 2014. Het verbruik door de grote industriële afnemers is in 2015 hoger dan het verbruik in het crisisjaar 2009 (verbruik in 2009: 42,22 TWh).

Het segment van het aardgasverbruik ten behoeve van de elektriciteitsproductie die aangesloten is op het vervoersnet zag zijn aandeel in 2015 gevoelig toenemen: + 12,4% tot 44,6 TWh (39,66 TWh in 2014). Dit is de eerste toename na een periode van onafgebroken daling sinds het piekjaar 2010 (verbruik in 2010: 67,11 TWh). Dit kan worden verklaard door de vermindering van de nucleaire productie ten gevolge van de onbeschikbaarheden van Doel 3 en Tihange 2 gedurende het hele jaar 2015 en die van Doel 1 van half februari 2015. Daarnaast was in 2015 de marge tussen de groothandelsprijzen voor elektriciteit opgewekt met aardgas enerzijds en elektriciteit opgewekt met steenkool anderzijds, met verrekening van de kostprijs voor CO₂ (de *clean spark spread*), gemiddeld minder nadelig voor de opwekking van elektriciteit met gas. Dit was onder meer een gevolg van de lage gasprijzen op de internationale markten. Daarnaast kan opgemerkt worden dat België in 2015 een negatief saldo had voor de elektriciteitsbalans. In 2015 werd er fysisch 23,7 TWh ingevoerd, bruto het hoogste invoerpeil in de periode vanaf 2012. In absolute waarden bedraagt het aandeel van de elektriciteitsproductie 25,4 % van de totale aardgasconsumptie (24,7 % in 2014).

De temperatuur had een duidelijke impact op de stijging van het verbruik op de distributienetten, onder meer beïnvloed door de verwarmingsbehoeften van onder meer de gezinnen en de niet-industriële toepassingen.

Wat de aardgasbevoorrading van België betreft, doorvoer inbegrepen, was er een netto-invoer vanuit het Verenigd Koninkrijk van 82 TWh in 2015, tegenover 44 TWh in 2014. In 2015 was er een netto-uitvoer van aardgas van 119 TWh vanuit Nederland en 153 TWh vanuit Noorwegen. De LNG-markt vertoonde in 2015 opnieuw een stijging, met een nettovolume van 26,6 TWh.

In 2015 werden er 41 LNG-tankers gelost in de terminal van Zeebrugge, wat goed was voor 39,8 TWh, terwijl er 28 LNG-tankers, goed voor 12,2 TWh, werden geladen. In 2014 werden er 34 LNG-tankers gelost en 19 LNG-tankers geladen.

Daarnaast worden er in de LNG-terminal van Zeebrugge minder vrachtwagens geladen met LNG bestemd voor de verkoop in heel Europa. In 2015 werden er 1.182 vrachtwagens geladen, tegenover 1.668 in 2014.

In tegenstelling tot 2014, waarin de maximale vullingsgraad van de opslaginstallatie van Loenhout 97 % was, bedroeg die 62 % in 2015. Dit kan het gevolg zijn van het feit dat er veel aardgas beschikbaar was dat niet op de West-Europese markt werd gecontracteerd of dat de *spread* tussen de prijzen in de zomer en de winter voor aardgas in 2015 gedaald is tot minder dan 2 EUR/MWh, veel minder dan de gemiddelde opslagkost (>3,5 EUR/MWh).

Er werd 186,7 TWh uitgevoerd naar Frankrijk, dit was 5,5 % minder dan in 2014. De netto-uitvoer naar Duitsland bedroeg dan weer 14,4 TWh.

Voor meer informatie over dit gezamenlijk rapport:

CREG Annemarie De Vreese, communicatieverantwoordelijke
+32 (0)2 289.76.90
annemarie.devreese@creg.be

VREG Dirk Van Evercooren, directeur marktwerking
+32 (0)2 553.13.60
dirk.vanevercooren@vreg.be

CWaPE Stéphanie Grevesse, woordvoester
+32 (0)81 33.08.44
s.grevesse@cwape.be

BRUGEL Pascal Misselyn, bestuurder, coördinator
+32 (0)2 563.02.02
pmisselyn@brugel.be

De ontwikkeling van de elektriciteits- en aardgasmarkten in België

Jaar 2015

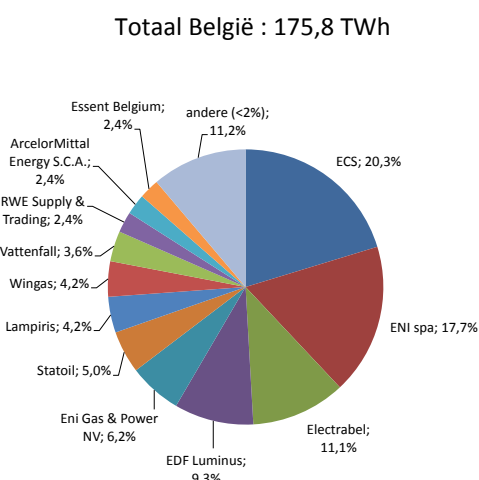
Marktstatistieken

I. MARKTAANDELEN VAN DE ACTIEVE ELEKTRICITEITSLEVERANCIERS OP BASIS VAN GELEVERDE ENERGIE ⁽¹⁾⁽²⁾

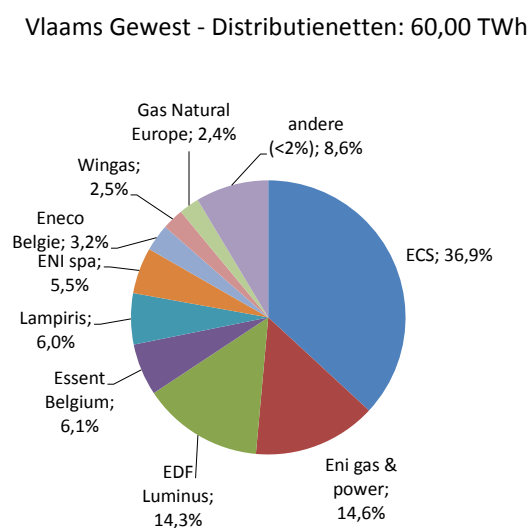
Marktaandelen actieve elektriciteitsleveranciers in België ⁽³⁾⁽⁴⁾ op basis van de totaal geleverde energie in 2015.	Marktaandelen actieve elektriciteitsleveranciers op het distributienet in het Vlaams Gewest ⁽⁵⁾ op basis van geleverde energie in 2015.																																										
<p>Totaal⁽⁶⁾ België: 75,93 TWh</p> <table border="1"> <caption>Marktaandelen actieve elektriciteitsleveranciers in België (2015)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Market Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ECS</td><td>26,9%</td></tr> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>24,5%</td></tr> <tr><td>EDF LUMINUS</td><td>15,1%</td></tr> <tr><td>Andere (<2%)</td><td>10,5%</td></tr> <tr><td>ENI GAS & POWER</td><td>5,0%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>4,6%</td></tr> <tr><td>AXPO Benelux SA</td><td>4,3%</td></tr> <tr><td>EON BELGIUM</td><td>4,0%</td></tr> <tr><td>ESSENT BELGIUM</td><td>2,6%</td></tr> <tr><td>ARCELORMITTAL ENERGY</td><td>2,4%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Market Share (%)	ECS	26,9%	ELECTRABEL	24,5%	EDF LUMINUS	15,1%	Andere (<2%)	10,5%	ENI GAS & POWER	5,0%	LAMPIRIS	4,6%	AXPO Benelux SA	4,3%	EON BELGIUM	4,0%	ESSENT BELGIUM	2,6%	ARCELORMITTAL ENERGY	2,4%	<p>Vlaams Gewest – Distributienetten: 36,06 TWh</p> <table border="1"> <caption>Marktaandelen actieve elektriciteitsleveranciers op het distributienet in het Vlaams Gewest (2015)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Market Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ECS</td><td>32,8%</td></tr> <tr><td>EDF LUMINUS</td><td>19,1%</td></tr> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>16,2%</td></tr> <tr><td>ENI GAS & POWER</td><td>6,8%</td></tr> <tr><td>EON BELGIUM</td><td>4,7%</td></tr> <tr><td>ESSENT BELGIUM</td><td>4,2%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>3,5%</td></tr> <tr><td>ENECO BELGIE</td><td>2,1%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>10,6%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Market Share (%)	ECS	32,8%	EDF LUMINUS	19,1%	ELECTRABEL	16,2%	ENI GAS & POWER	6,8%	EON BELGIUM	4,7%	ESSENT BELGIUM	4,2%	LAMPIRIS	3,5%	ENECO BELGIE	2,1%	andere (<2%)	10,6%
Supplier	Market Share (%)																																										
ECS	26,9%																																										
ELECTRABEL	24,5%																																										
EDF LUMINUS	15,1%																																										
Andere (<2%)	10,5%																																										
ENI GAS & POWER	5,0%																																										
LAMPIRIS	4,6%																																										
AXPO Benelux SA	4,3%																																										
EON BELGIUM	4,0%																																										
ESSENT BELGIUM	2,6%																																										
ARCELORMITTAL ENERGY	2,4%																																										
Supplier	Market Share (%)																																										
ECS	32,8%																																										
EDF LUMINUS	19,1%																																										
ELECTRABEL	16,2%																																										
ENI GAS & POWER	6,8%																																										
EON BELGIUM	4,7%																																										
ESSENT BELGIUM	4,2%																																										
LAMPIRIS	3,5%																																										
ENECO BELGIE	2,1%																																										
andere (<2%)	10,6%																																										
<p>Marktaandelen actieve elektriciteitsleveranciers op de distributienetten en het lokale transmissienet in het Waals Gewest⁽⁵⁾ op basis van geleverde energie in 2015.</p>	<p>Marktaandelen actieve elektriciteitsleveranciers op het distributienet en het regionale transmissienet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest⁽⁵⁾ op basis van geleverde energie in 2015.</p>																																										
<p>Waals Gewest – Distributienetten en lokaal transportnet: 16,16 TWh</p> <table border="1"> <caption>Marktaandelen actieve elektriciteitsleveranciers op de distributienetten en het lokale transmissienet in het Waals Gewest (2015)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Market Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ECS</td><td>35,6%</td></tr> <tr><td>EDF LUMINUS</td><td>21,9%</td></tr> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>11,0%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>8,8%</td></tr> <tr><td>EON BELGIUM</td><td>6,6%</td></tr> <tr><td>ENI GAS POWER</td><td>6,0%</td></tr> <tr><td>ESSENT BELGIUM</td><td>2,4%</td></tr> <tr><td>Andere (<2%)</td><td>7,7%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Market Share (%)	ECS	35,6%	EDF LUMINUS	21,9%	ELECTRABEL	11,0%	LAMPIRIS	8,8%	EON BELGIUM	6,6%	ENI GAS POWER	6,0%	ESSENT BELGIUM	2,4%	Andere (<2%)	7,7%	<p>Brussels Hoofdstedelijk Gewest – Distributienet en regionaal transportnet: 5,26 TWh</p> <table border="1"> <caption>Marktaandelen actieve elektriciteitsleveranciers op het distributienet en het regionale transmissienet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (2015)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Market Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ECS</td><td>53,4%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>13,9%</td></tr> <tr><td>EDF LUMINUS</td><td>10,7%</td></tr> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>9,6%</td></tr> <tr><td>ENI GAS & POWER</td><td>3,6%</td></tr> <tr><td>E.ON BELGIUM</td><td>2,3%</td></tr> <tr><td>Andere (<2%)</td><td>6,5%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Market Share (%)	ECS	53,4%	LAMPIRIS	13,9%	EDF LUMINUS	10,7%	ELECTRABEL	9,6%	ENI GAS & POWER	3,6%	E.ON BELGIUM	2,3%	Andere (<2%)	6,5%								
Supplier	Market Share (%)																																										
ECS	35,6%																																										
EDF LUMINUS	21,9%																																										
ELECTRABEL	11,0%																																										
LAMPIRIS	8,8%																																										
EON BELGIUM	6,6%																																										
ENI GAS POWER	6,0%																																										
ESSENT BELGIUM	2,4%																																										
Andere (<2%)	7,7%																																										
Supplier	Market Share (%)																																										
ECS	53,4%																																										
LAMPIRIS	13,9%																																										
EDF LUMINUS	10,7%																																										
ELECTRABEL	9,6%																																										
ENI GAS & POWER	3,6%																																										
E.ON BELGIUM	2,3%																																										
Andere (<2%)	6,5%																																										

II. MARKTAANDELEN VAN DE ACTIEVE AARDGASLEVERANCIERS OP BASIS VAN GELEVERDE ENERGIE ⁽¹⁾⁽²⁾

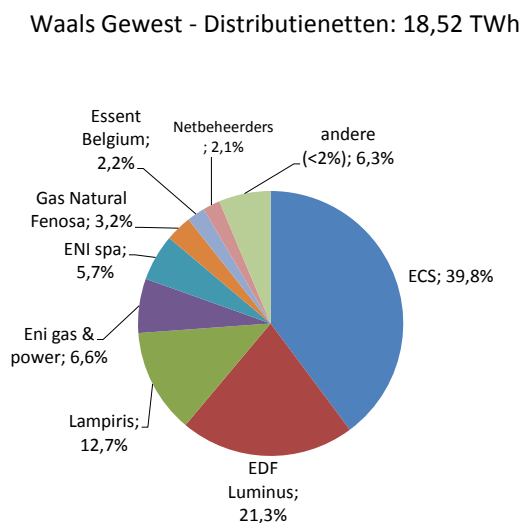
Marktaandelen actieve aardgasleveranciers in België⁽³⁾ op basis van totaal geleverde energie in 2015.

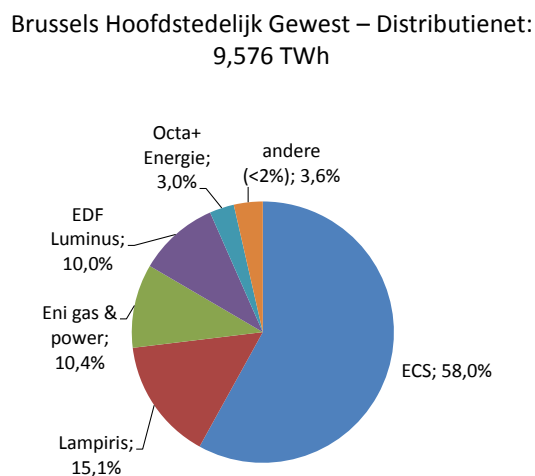
Marktaandelen actieve aardgasleveranciers op het distributienet in het Vlaams Gewest⁽⁵⁾ op basis van geleverde energie in 2015.

Marktaandelen actieve aardgasleveranciers op het distributienet in het Waals Gewest⁽⁵⁾ op basis van geleverde energie in 2015.

Marktaandelen actieve aardgasleveranciers op het distributienet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest⁽⁵⁾ op basis van geleverde energie in 2015.

III. MARKTAANDELEN VAN DE ACTIEVE ELEKTRICITEITSLIVERANCIERS OP BASIS VAN HET AANTAL BELEVERDE TOEGANGSPUNTEN ⁽¹⁾

Marktaandelen actieve elektriciteitsleveranciers in België op basis van het aantal toegangspunten op 31 december 2015.	Marktaandelen actieve elektriciteitsleveranciers in het Vlaams Gewest op basis van het aantal toegangspunten op 31 december 2015.																																				
<p>Totaal België: 5.815.274 toegangspunten</p> <table border="1"> <caption>Market shares in Belgium (31 Dec 2015)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Market Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ECS</td><td>47,1%</td></tr> <tr><td>EDF LUMINUS</td><td>20,8%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>8,5%</td></tr> <tr><td>ENI GAS POWER</td><td>8,3%</td></tr> <tr><td>ESSENT BELGIUM</td><td>6,1%</td></tr> <tr><td>ENECO BELGIE</td><td>2,7%</td></tr> <tr><td>NETBEHEERDE RS</td><td>2,1%</td></tr> <tr><td>Andere (<2%)</td><td>4,4%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Market Share (%)	ECS	47,1%	EDF LUMINUS	20,8%	LAMPIRIS	8,5%	ENI GAS POWER	8,3%	ESSENT BELGIUM	6,1%	ENECO BELGIE	2,7%	NETBEHEERDE RS	2,1%	Andere (<2%)	4,4%	<p>Vlaams Gewest: 3.361.695 toegangspunten</p> <table border="1"> <caption>Market shares in Vlaams Gewest (31 Dec 2015)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Market Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ECS</td><td>42,3%</td></tr> <tr><td>EDF LUMINUS</td><td>21,3%</td></tr> <tr><td>ENI GAS & POWER</td><td>10,8%</td></tr> <tr><td>ESSENT BELGIUM</td><td>8,2%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>5,6%</td></tr> <tr><td>ENECO BELGIE</td><td>3,9%</td></tr> <tr><td>NETBEHEERDE RS</td><td>2,4%</td></tr> <tr><td>Andere (<2%)</td><td>5,5%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Market Share (%)	ECS	42,3%	EDF LUMINUS	21,3%	ENI GAS & POWER	10,8%	ESSENT BELGIUM	8,2%	LAMPIRIS	5,6%	ENECO BELGIE	3,9%	NETBEHEERDE RS	2,4%	Andere (<2%)	5,5%
Supplier	Market Share (%)																																				
ECS	47,1%																																				
EDF LUMINUS	20,8%																																				
LAMPIRIS	8,5%																																				
ENI GAS POWER	8,3%																																				
ESSENT BELGIUM	6,1%																																				
ENECO BELGIE	2,7%																																				
NETBEHEERDE RS	2,1%																																				
Andere (<2%)	4,4%																																				
Supplier	Market Share (%)																																				
ECS	42,3%																																				
EDF LUMINUS	21,3%																																				
ENI GAS & POWER	10,8%																																				
ESSENT BELGIUM	8,2%																																				
LAMPIRIS	5,6%																																				
ENECO BELGIE	3,9%																																				
NETBEHEERDE RS	2,4%																																				
Andere (<2%)	5,5%																																				
Marktaandelen actieve elektriciteitsleveranciers in het Waals Gewest op basis van het aantal toegangspunten op 1 december 2015.	Marktaandelen actieve elektriciteitsleveranciers in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op basis van het aantal toegangspunten op 31 december 2015.																																				
<p>Waals Gewest: 1.812.582 toegangspunten</p> <table border="1"> <caption>Market shares in Waals Gewest (1 Dec 2015)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Market Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ECS</td><td>48,3%</td></tr> <tr><td>EDF LUMINUS</td><td>23,5%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>11,4%</td></tr> <tr><td>ENI GAS POWER</td><td>6,3%</td></tr> <tr><td>ESSENT BELGIUM</td><td>4,3%</td></tr> <tr><td>NETBEHEERD ERS</td><td>2,2%</td></tr> <tr><td>Andere (<2%)</td><td>3,9%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Market Share (%)	ECS	48,3%	EDF LUMINUS	23,5%	LAMPIRIS	11,4%	ENI GAS POWER	6,3%	ESSENT BELGIUM	4,3%	NETBEHEERD ERS	2,2%	Andere (<2%)	3,9%	<p>Brussels Hoofdstedelijk Gewest: 640.997 toegangspunten</p> <table border="1"> <caption>Market shares in Brussels Hoofdstedelijk Gewest (31 Dec 2015)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Market Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ECS</td><td>68,6%</td></tr> <tr><td>Lampiris</td><td>15,3%</td></tr> <tr><td>EDF Luminus</td><td>10,3%</td></tr> <tr><td>OCTA+ ENERGIE</td><td>2,6%</td></tr> <tr><td>Andere (<2%)</td><td>3,2%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Market Share (%)	ECS	68,6%	Lampiris	15,3%	EDF Luminus	10,3%	OCTA+ ENERGIE	2,6%	Andere (<2%)	3,2%								
Supplier	Market Share (%)																																				
ECS	48,3%																																				
EDF LUMINUS	23,5%																																				
LAMPIRIS	11,4%																																				
ENI GAS POWER	6,3%																																				
ESSENT BELGIUM	4,3%																																				
NETBEHEERD ERS	2,2%																																				
Andere (<2%)	3,9%																																				
Supplier	Market Share (%)																																				
ECS	68,6%																																				
Lampiris	15,3%																																				
EDF Luminus	10,3%																																				
OCTA+ ENERGIE	2,6%																																				
Andere (<2%)	3,2%																																				

IV. MARKTAANDELEN VAN DE ACTIEVE AARDGASLEVERANCIERS OP BASIS VAN HET AANTAL BELEVERDE TOEGANGSPUNTEN ⁽¹⁾⁽²⁾

Marktaandelen actieve aardgasleveranciers in België op basis van het aantal toegangspunten op 31 december 2015.	Marktaandelen actieve aardgasleveranciers in het Vlaams Gewest op basis van het aantal toegangspunten op 31 december 2015.																																		
<p>Totaal België : 3.211.379 toegangspunten</p> <table border="1"> <caption>Market shares in Belgium (31 Dec 2015)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Market Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ECS</td><td>43,4%</td></tr> <tr><td>EDF Luminus</td><td>19,1%</td></tr> <tr><td>Lampiris</td><td>10,8%</td></tr> <tr><td>Eni Gas & Power</td><td>9,5%</td></tr> <tr><td>Essent Belgium</td><td>7,3%</td></tr> <tr><td>netbeheerders</td><td>2,7%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>7,2%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Market Share (%)	ECS	43,4%	EDF Luminus	19,1%	Lampiris	10,8%	Eni Gas & Power	9,5%	Essent Belgium	7,3%	netbeheerders	2,7%	andere (<2%)	7,2%	<p>Vlaams Gewest: 2.087.384 toegangspunten</p> <table border="1"> <caption>Market shares in Flemish Region (31 Dec 2015)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Market Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ECS</td><td>38,6%</td></tr> <tr><td>EDF Luminus</td><td>18,7%</td></tr> <tr><td>Eni gas & power</td><td>12,4%</td></tr> <tr><td>Essent Belgium</td><td>9,9%</td></tr> <tr><td>Lampiris</td><td>8,5%</td></tr> <tr><td>Eneco België</td><td>4,8%</td></tr> <tr><td>netbeheerders</td><td>2,8%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>4,3%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Market Share (%)	ECS	38,6%	EDF Luminus	18,7%	Eni gas & power	12,4%	Essent Belgium	9,9%	Lampiris	8,5%	Eneco België	4,8%	netbeheerders	2,8%	andere (<2%)	4,3%
Supplier	Market Share (%)																																		
ECS	43,4%																																		
EDF Luminus	19,1%																																		
Lampiris	10,8%																																		
Eni Gas & Power	9,5%																																		
Essent Belgium	7,3%																																		
netbeheerders	2,7%																																		
andere (<2%)	7,2%																																		
Supplier	Market Share (%)																																		
ECS	38,6%																																		
EDF Luminus	18,7%																																		
Eni gas & power	12,4%																																		
Essent Belgium	9,9%																																		
Lampiris	8,5%																																		
Eneco België	4,8%																																		
netbeheerders	2,8%																																		
andere (<2%)	4,3%																																		
Marktaandelen actieve aardgasleveranciers in het Waals Gewest op basis van het aantal toegangspunten op 1 december 2015.	Marktaandelen actieve aardgasleveranciers in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op basis van het aantal toegangspunten op 31 december 2015.																																		
<p>Waals Gewest: 697.060 toegangspunten</p> <table border="1"> <caption>Market shares in Walloon Region (1 Dec 2015)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Market Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ECS</td><td>43,0%</td></tr> <tr><td>EDF Luminus</td><td>25,2%</td></tr> <tr><td>Lampiris</td><td>14,7%</td></tr> <tr><td>Eni Gas&Power</td><td>5,6%</td></tr> <tr><td>Essent Belgium</td><td>4,0%</td></tr> <tr><td>netbeheerders</td><td>3,8%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>3,7%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Market Share (%)	ECS	43,0%	EDF Luminus	25,2%	Lampiris	14,7%	Eni Gas&Power	5,6%	Essent Belgium	4,0%	netbeheerders	3,8%	andere (<2%)	3,7%	<p>Brussels Hoofdstedelijk Gewest: 426.935 toegangspunten</p> <table border="1"> <caption>Market shares in Brussels Capital Region (31 Dec 2015)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Market Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ECS</td><td>67,0%</td></tr> <tr><td>Lampiris</td><td>15,9%</td></tr> <tr><td>EDF Luminus</td><td>11,1%</td></tr> <tr><td>Octa+ Energie</td><td>3,0%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>2,9%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Market Share (%)	ECS	67,0%	Lampiris	15,9%	EDF Luminus	11,1%	Octa+ Energie	3,0%	andere (<2%)	2,9%						
Supplier	Market Share (%)																																		
ECS	43,0%																																		
EDF Luminus	25,2%																																		
Lampiris	14,7%																																		
Eni Gas&Power	5,6%																																		
Essent Belgium	4,0%																																		
netbeheerders	3,8%																																		
andere (<2%)	3,7%																																		
Supplier	Market Share (%)																																		
ECS	67,0%																																		
Lampiris	15,9%																																		
EDF Luminus	11,1%																																		
Octa+ Energie	3,0%																																		
andere (<2%)	2,9%																																		

- (1) Onder 'actieve leveranciers in 2015' verstaan we die leveranciers die effectief energie hebben geleverd in 2015. Leveranciers die in 2015 leveringscontracten hebben afgesloten die ingaan vanaf 2016, zijn dus niet opgenomen.
- (2) De marktaandelen zijn berekend op basis van de hoeveelheid energie (in TWh) geleverd door iedere leverancier en door de netbeheerders aan eindafnemers tussen 1 januari 2015 en 31 december 2015. Die gegevens kunnen lichtjes afwijken van de gegevens meegedeeld door de netbeheerders. De gegevens zijn in sommige gevallen nog te valideren omwille van de toepassing van verschillende allocatiemethoden door de verschillende netbeheerders.
- (3) In deze grafiek worden de gegevens met betrekking tot de distributienetten in de drie gewesten geaggregeerd met de leveringen op het vervoers- of transmissienet.
- (4) Deze cijfers houden geen rekening met de energie geïnjecteerd door lokale productie-eenheden.
- (5) In deze grafiek worden enkel gegevens opgenomen met betrekking tot de levering aan klanten aangesloten op distributienetten (alsook, voor wat betreft elektriciteit, op de lokale transmissienetten).
- (6) Dit cijfer houdt rekening met de afname op het volledige net beheerd door Elia.

Deze rapportering is gebaseerd op gegevens ontvangen van de verschillende leveranciers en netbeheerders. De CREG, VREG, CWaPE en BRUGEL kunnen geenszins aansprakelijk worden gesteld voor de juistheid van de in deze rapportering gepubliceerde gegevens. De voorstelling van de gegevens doet geenszins afbreuk aan de bevoegdheidsverdeling tussen, noch aan de rechten en plichten van, de federale en de gewestelijke overheden.